

Prima pagină>Introducerea unei acțiuni în justiție>Medierea>**Medierea în țările UE**

**Medierea în țările UE**

Franța

De ce să nu încercați să vă soluționați litigiul prin mediere în loc să intentați o acțiune în instanță? Aceasta este o cale de soluționare alternativă a litigiilor (SAL), prin care un mediator ajută părțile implicate într-un litigiu să ajungă la o înțelegere. În Franța, guvernul și practicienii în domeniul dreptului sunt conștienți de avantajele medierii, iar legiuitorul încurajează ferm utilizarea acesteia.

#### **Cui ne adresăm?**

În Franța nu există o autoritate centrală sau guvernamentală responsabilă de reglementarea profesiei de mediator.

Nu există un site oficial și la nivel național privind medierea. Cu toate acestea, există o secțiune de mediere pe site-ul

[serviciului public al mediatorului pentru întreprinderi](#) sau pe site-ul pentru [mediere administrativă](#).

Fiecare curte de apel publică liste de mediatori în materie civilă, socială și comercială. Aceste liste au fost instituite prin articolul 8 din Legea nr. 2016-1547 din 18 noiembrie 2016 privind modernizarea sistemului judiciar din secolul XXI. Deși scopul lor principal este de a informa judecătorii, acestea pot fi, de asemenea, partajate cu justițiabilii prin orice mijloace. Acestea sunt disponibile pe site-urile curților de apel relevante.

#### **În ce domeniu este admisă și/sau cel mai des întâlnită medierea?**

Părțile pot recurge la mediere în orice moment și în toate domeniile dreptului, cu excepția domeniilor care intră sub incidența «normelor de ordine publică».

De exemplu, medierea nu poate fi utilizată pentru a eluda normele obligatorii privind căsătoria sau divorțul.

Medierea este practică în diverse domenii, de exemplu:

litigiile între vecini;

litigiile dintre proprietari și locatari;

litigiile familiale;

litigiile în materie de relații umane în cadrul organizațiilor;

litigiile între societăți, în executarea unui contract sau orice altă situație de conflict;

litigiile între societăți și sistemul bancar;

litigiile care implică achiziții publice sau litigiile cu administrații de stat, instituții publice sau autorități locale.

#### **Care sunt regulile ce trebuie urmate?**

##### **Recurgerea la mediere**

Legea nr. 95-125 din 8 februarie 1995 privind organizarea instanțelor și procedura în materie civilă, penală și de contencios administrativ a introdus medierea civilă în dreptul francez.

Ordonanța nr. 2011-1540 din 16 noiembrie 2011 a transpus Directiva 2008/52/CE în dreptul francez. Directiva stabilește un cadru pentru facilitarea soluționării pe cale amiabilă a litigiilor de către părți, cu ajutorul unui terț, mediatorul. Ordonanța a extins domeniul de aplicare al dispozițiilor directivei pentru a include nu numai medierea transfrontalieră, ci și medierea internă, cu excepția litigiilor referitoare la un contract de muncă sau care implică dreptul administrativ aflat în competența suverană a statului.

Ordonanța din 16 noiembrie 2011 a modificat, de asemenea, Legea din 8 februarie 1995 pentru a stabili cadrul general al medierii. Aceasta a definit noțiunea de mediere, a menționat condițiile pe care trebuie să le îndeplinească mediatorul și a confirmat principiul confidențialității, care reprezintă un element esențial al reușitei procesului de mediere.

Începând din 2010, mediatorul pentru întreprinderi, numit prin decret al președintelui republicii și aflat în subordinea ministrului economiei, finanțelor și redresării, oferă un serviciu de mediere gratuit și confidențial părților interesate din sectorul public și privat. Astfel, mediatorul participă la obiectivul de interes public de a dezvolta metode alternative de soluționare a litigiilor. Se poate apela la mediator în cazul litigiilor între întreprinderi, al executării unui contract sau al oricărei alte situații conflictuale ori în cazul litigiilor care implică achiziții publice sau al celor cu administrații de stat, instituții publice ori autorități locale.

În sfârșit, Codul de procedură administrativă cuprinde o secțiune dedicată medierii administrative solicitate de părți sau de instanță (a se vedea articolul L. 213-1 și următoarele).

##### **Medierea prin acord:**

Părțile pot decide să consulte un mediator din proprie inițiativă. Acestea nu trebuie să se adreseze instanței pentru a face acest lucru.

În orice caz, părțile care au solicitat unei instanțe să se pronunțe cu privire la litigiul lor pot, în cazul în care sunt de acord, să recurgă la un mijloc amiabil de soluționare a litigiului, apelând la un mediator.

##### **Medierea dispusă de instanță:**

În cazul în care a fost introdusă o acțiune în fața unei instanțe: „judecătorul sesizat în legătură cu un litigiu poate, după ce a obținut acordul părților, să desemneze un terț pentru a audia părțile și a confrunta punctele de vedere ale acestora pentru a găsi o soluție pentru conflictul cu care se confruntă” (articolul 131-1 din Codul de procedură civilă).

În materie de drept al familiei, judecătorul poate să dispună părților, în domeniul restrâns al determinării modului în care ar trebui exercitată autoritatea parentală sau măsurile provizorii care ar trebui aplicate în materie de divorț, să participe la o întâlnire de informare privind medierea, gratuită pentru părți și care nu poate face obiectul niciunui tip de sancțiune (articolele 255 și 373-2-10 din Codul Civil).

Legea nr. 2019-222 din 23 martie 2019 privind programarea pentru perioada 2018-2022 și reforma sistemului judiciar au introdus medierea ulterioară pronunțării hotărârii la articolul 373-2-10 din Codul civil:

„În cazul în care părțile nu sunt de acord, instanța încearcă să le reconcilieze.

Pentru a-i ajuta pe părinți să convină asupra exercitării autorității părintești, instanța poate sugera ca aceștia să apeleze la mediere, cu excepția cazului în care există acuzații că un părinte a acționat în mod violent față de celălalt părinte sau față de copil. În cazul în care părinții sunt de acord cu medierea, instanța poate numi un mediator familial în acest scop, inclusiv în cadrul hotărârii definitive privind modul în care ar trebui exercitată autoritatea părintească. Cu excepția cazului în care există acuzații potrivit cărora un părinte a manifestat un comportament violent față de celălalt părinte sau față de copil, instanța poate, de asemenea, să solicite părinților să se întâlnească cu un mediator familial care îi va informa cu privire la scopul și la desfășurarea măsurii de mediere.”

De asemenea, instanța poate propune medierea în materie administrativă: „atunci când un tribunal administrativ sau o curte administrativă de apel judecă un litigiu, președintele completului de judecată poate, cu acordul părților, să dispună medierea pentru a încerca să obțină un acord între acestea” (articolul L. 213-1 din Codul de procedură administrativă). Aceleași reguli se aplică în fața Consiliului de Stat, instanța supremă a ordonanței administrative (articolul L. 114-1 din Codul de procedură administrativă).

#### **Ordinul de mediere:**

În cazul în care a fost introdusă o acțiune în fața unei instanțe, iar părțile nu au fost de acord cu medierea, „instanța poate dispune ca acestea să se întâlnească cu un mediator însărcinat cu informarea lor cu privire la scopul și desfășurarea unei măsuri de mediere într-un termen stabilit de instanță (...)” (Articolul 127-1 din Codul de procedură civilă)

#### **Medierea obligatorie**

Evoluțiile legislative recente au impus ca, în temeiul dreptului francez, recurgerea la mediere să fie obligatorie în anumite circumstanțe.

Articolul 7 din Legea nr. 2016-1547 din 18 noiembrie 2016 privind modernizarea sistemului judiciar din secolul XXI a introdus, cu titlu experimental, o cerință de a încerca medierea familială înainte de sesizarea instanței în cadrul a 11 instanțe. Experimentul a fost programat inițial să se încheie la sfârșitul anului 2019, dar a fost prelungit până la 31 decembrie 2020 și, apoi, până la 31 decembrie 2022.

Orice persoană care dorește să modifice o hotărâre judecătorească sau o dispoziție a unui acord aprobat de instanță în materie de drept al familiei trebuie să încerce medierea familială înainte de a trimite cauza spre rejudecare. În caz contrar, cererea de modificare va fi inadmisibilă.

Acest lucru este valabil pentru cererile referitoare la:

reședința obișnuită copilului;

dreptul de vizită și dreptul de găzduire a copilului;

contribuția unui părinte la educația și întreținerea unui copil minor,

deciziile referitoare la exercitarea autorității părintești.

Nu este obligatoriu să se încerce medierea familială înainte de a trimite cauza spre rejudecare, în cazul în care:

există un abuz din partea unuia dintre părinți împotriva celuilalt părinte sau împotriva copilului ori există o cerere de aprobare a unui acord între părți;

în opinia instanței, există un alt motiv legitim ca părțile să nu fie obligate să încerce medierea înainte de a trimite cauza spre rejudecare.

Legea nr. 2019-222 din 23 martie 2019 privind programarea pentru perioada 2018-2022 și reforma sistemului judiciar a impus obligativitatea utilizării unei forme alternative de soluționare a litigiilor, precum medierea, pentru cererile privind plata unei sume care nu depășește 5 000 EUR în legătură cu un litigiu între vecini sau cu o perturbare anormală a liniștii publice în vecinătate. Înainte ca astfel de cereri să poată fi trimise în instanță, părțile trebuie, la discreția lor, să facă obiectul unei încercări de conciliere condusă de un conciliator juridic, al unei încercări de mediere sau al unei încercări de procedură participativă. În caz contrar, instanța se poate pronunța din oficiu cu privire la inadmisibilitatea cererii. Cu toate acestea, legea prevede cinci excepții:

în cazul în care cel puțin una dintre părți solicită ca instanța să aprobe un acord;

în cazul în care calea de atac trebuie introdusă în fața organismului care a emis decizia înainte de sesizarea unei instanțe;

în cazul în care recurgerea la unul dintre mijloacele de soluționare amiabilă a litigiilor menționate la primul paragraf nu este posibilă dintr-un motiv legitim, în special în cazul în care conciliatorii juridici nu sunt disponibili într-un termen rezonabil; sau

în cazul în care există o dispoziție specifică care impune instanței sau autorității administrative să încerce în prealabil concilierea;

în cazul în care creditorul a inițiat fără succes o procedură simplificată cu privire la cererile cu valoare redusă.

Litigiile în fața instanței de contencios administrativ pot face obiectul unei medieri prealabile obligatorii, gratuite și conduse de un mediator numit pentru fiecare tip de litigiu. În prezent, medierea prealabilă obligatorie este prevăzută pentru litigiile referitoare la deciziile *Pôle emploi* și pentru anumite decizii referitoare la anumiți funcționari publici (a se vedea Decretul nr. 2022-433 din 25 martie 2022 privind procedura de mediere prealabilă obligatorie aplicabilă anumitor litigii din domeniul funcției publice și anumitor litigii sociale).

#### **Medierea penală**

În conformitate cu articolul 41-1 din Codul de procedură penală, în cazul în care se constată că o astfel de măsură este de natură să asigure repararea prejudiciului cauzat victimei, să înlăture prejudiciul rezultat în urma săvârșirii infracțiunii sau să contribuie la reabilitarea autorului infracțiunii, procurorul poate, înainte de a se pronunța într-o procedură publică, direct sau prin intermediul unui mediator al procurorului, să organizeze medierea între autorul infracțiunii și victimă, la cererea victimei sau cu acordul acesteia.

Medierea penală permite victimei și autorului unei infracțiuni să participe activ la soluționarea problemelor care decurg din infracțiune și să repare prejudiciile de orice fel cauzate de infracțiune. Acest proces este desfășurat de un mediator în materie penală numit de procuror și trebuie să permită victimei să se exprime liber, să relateze faptele și să își facă cunoscute așteptările cu privire la prejudiciul suferit și la reparațiile solicitate. Prin confruntarea directă cu victima, autorul infracțiunii trebuie să devină conștient de acțiunile sale și de consecințele acestora pentru a preveni recidiva.

În cazul în care măsura de mediere penală nu este pusă în aplicare din cauza comportamentului autorului infracțiunii, procurorul poate iniția o procedură, cu excepția cazului în care apar noi probe. Medierea penală a fost interzisă în cazurile de violență în cuplu în temeiul articolului 132-80 din Codul penal,

începând cu Legea nr. 2020-936 din 30 iulie 2020, care vizează protejarea victimelor violenței domestice.

#### **Reglementarea medierii**

„Codul deontologic” național al mediatorilor este cel adoptat de către Uniunea Europeană.

Mediatorii pentru întreprinderi își bazează, de asemenea, intervenția pe principiile de acțiune publică.

Serviciile acreditate de mediere familială – și anume serviciile care beneficiază de finanțare publică din partea Fondului de alocații familiale, a Fondului de ajutor reciproc agricol și a Ministerului Justiției – se obligă să respecte anumite standarde privind furnizarea și calitatea acestor servicii; aceste standarde sunt stabilite într-un cadru național de referință.

În 2017, a fost adoptată o [cartă deontologică](#) pentru mediatorii în materie administrativă.

În sfârșit, Decretul nr. 2017-1457 din 9 octombrie 2017 privind listele de mediatorii ai curților de apel a stabilit condițiile de înscriere pe o astfel de listă. Aceste condiții prevăd că mediatorii trebuie:

să nu fi avut condamnări, declarații de inaptitudine sau de descalificare înscrise în Buletinul nr. 2 al cazierului lor judiciar;

să nu fi comis acte contrare onoarei, probității și moralității care să fi condus la o sancțiune disciplinară sau administrativă sub forma revocării, suspendării, încetării, retragerii aprobării sau retragerii autorizației;

să aibă pregătire sau experiență care să demonstreze capacitatea lor de a practica medierea; această cerință se aplică atât persoanelor fizice, cât și persoanelor juridice: fiecare persoană care aparține persoanei juridice și prestează servicii de mediere trebuie să îndeplinească condițiile care se aplică persoanelor fizice.

#### **Informații și formare**

În prezent, legislația franceză nu prevede nicio formare specifică în domeniul medierii.

Există o diplomă de stat pentru mediatorii familiali (DEMF). Mediatorii familiali nu sunt obligați să dețină această diplomă pentru a practica profesia, cu excepția cazului în care doresc să presteze servicii acreditate de mediere familială, caz în care aceasta este obligatorie.

În materie penală, persoanele fizice, precum și asociațiile declarate în mod corespunzător sunt autorizate să îndeplinească funcții de mediere în jurisdicțiile instanțelor judecătorești și ale curților de apel, în conformitate cu procedurile prevăzute la articolele R. 15-33-30 din Codul de procedură penală. Mediatorii beneficiază de cel puțin 35 de ore de formare inițială, precum și de formare continuă pe toată durata vieții lor profesionale.

#### **Care sunt costurile medierii?**

Medierea extrajudiciară sau judiciară este contra cost pentru persoanele care recurg la acest mod alternativ de soluționare a litigiilor.

Medierea este gratuită atunci când se recurge la una dintre numeroasele medieri ale serviciilor publice sau atunci când se dispune medierea în cauze penale. Același lucru este valabil și atunci când medierea este o condiție prealabilă obligatorie pentru introducerea unei căi de atac în fața instanței de contencios administrativ.

Onorariile mediatorilor pot fi acoperite de asistența judiciară, astfel cum se prevede la articolele 118-9 și următoarele din Decretul nr. 91-1266 din 19 decembrie 1991. Cu toate acestea, aceste taxe nu pot depăși 256 EUR pentru o parte sau 512 EUR pentru toate părțile.

În cazul medierii dispuse de instanță, acestea vor fi stabilite de judecătorul care evaluează cheltuielile de judecată la finalizarea activității mediatorului, pe baza prezentării unui raport sau a unei declarații de cheltuieli (articolul 119 din Decretul nr. 91-1266 din 19 decembrie 1991). Judecătorul care evaluează cheltuielile de judecată stabilește consemnarea și remunerația (articolele 131-6 și 131-13 din Codul de procedură civilă). În lipsa unui barem definit cu exactitate prin lege, costul unitar al serviciilor de mediere familială este așadar variabil.

Serviciile de mediere finanțate din fonduri publice se obligă să aplice o grilă națională pentru contribuția financiară a familiilor la costuri. Partea financiară care trebuie suportată de fiecare parte pentru fiecare reuniune de mediere variază între 2 EUR și 131 EUR, în funcție de veniturile părților.

#### **Acordul obținut în urma medierii poate avea titlu executoriu?**

Atunci când părțile ajung la un acord, acesta este obligatoriu pentru ele, la fel ca în cazul oricărui contract.

Dacă părțile doresc acest lucru, este posibil ca acesta să devină executoriu prin depunerea sa la instanța competentă spre aprobare (a se vedea articolul 1565 din Codul de procedură civilă; articolul L. 213-4 din Codul de procedură administrativă) sau, potrivit Legii din 22 decembrie 2021, prin investirea sa cu formulă executorie de către grefa instanței pe baza datei certe conferite de avocat.

Atunci când medierea are loc într-un cadru judiciar, conform articolului 131-12 din Codul de procedură civilă, judecătorul sesizat este cel care omologhează, la cererea părților, acordul pe care acestea i-l prezintă.

Conform articolului L111-3 1 din Codul de procedură civilă, constituie titluri executorii acordurile la care s-a ajuns în urma medierii judiciare sau extrajudiciare dispuse de instanță cărora instanțele de drept comun sau de contencios administrativ le conferă forță executorie.

În ceea ce privește medierea penală, conform articolului 41-1 5 din Codul de procedură penală, în cazul în care autorul infracțiunii s-a angajat să plătească daune-interese victimei, aceasta din urmă poate, în lumina acestui raport, să solicite recuperarea daunelor-interese prin procedura de somație de plată, în conformitate cu normele prevăzute în Codul de procedură civilă.

Ultima actualizare: 19/04/2023

Versiunea în limba națională a acestei pagini este gestionată de statul membru respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Comisia Europeană declină orice responsabilitate privind informațiile sau datele conținute sau la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.